

Põhiseadusliku Assamblee I. toimkonna
1. novembri 1991.a. istungi
p r o t o k o l l nr. 13
kell 10.30 - 11.00 ja jätkuvalt kell 16.00 - 19.00

- Osalesid: V. Salum,
L. Hänni,
Ü. Vooglaid,
A. Sirendi,
T. Kelam,
H. Runnel.

Juhatas V. Salum.

Päevakorras:
I. toimkonna teemadele laekunud ettepanekute arutelu.

Vastavalt Põhiseadusliku Assamblee 31. oktoobri 1991.a. otsusele, mille kohaselt peatükid "Seadusandlus" ja "Põhiseaduse muutmise" anti üle III. toimkonnale, anti K. Kohale üle ka seni I. toimkonnale laekunud K. Kama ja P. Kase ettepanekud.

Alustati üldsätetele laekunud ettepanekutest.
Paragrahv 1.

K. Kama soovib täiendada 2. lõiguga sõnastuses: "Eesti iseseisvus ja sõltumatus on aegumatu ja võõrandamatu".

Hänni: Selle ettepaneku sissevõtmine piirab rahva suveräänsust.

Vooglaid arvab, et samas oleks see ka otsus, mis eeldab referendumit. Ta soovitab Kama ettepanekut arvestada.

Salum leiab, et selle lõigu lisamine esimesse paragrahvi pole vajalik. Kui siis kusagil mujal tekstis leida selleks koht.

Hänni arvab, et see täiendus ei lisa ka sisuliselt midagi. Runnel on samal arvamusel.

H ä ä l e t a t a k s e, kas K. Kama ettepanekut arvestada. Poolt ei ole, vastu - 3, erapooletu - Vooglaid.

Paragrahv 2.

R. Taagepera ettepanek sõnastada 2. lõik järgmiselt:
"Eesti piiri määravad 2. veebruari 1920. aasta Tartu rahuleping ja teised riikidevahelised piirilepingud".

S. Sovetnikov teeb ettepaneku jätta välja lause, mis puudutab 2. veebruari 1920.a. rahulepinguga kehtestatud Eesti piiri, kuni pole lõplikult sõlmitud lepingut piiri kohta Vene Föderatsiooniga.

O t s u s t a t a k s e :

- 1) muuta & 2 teise lõigu tekst ja sõnastada see R. Taagepera poolt pakutus redaktsioonis.
- 2) S. Sovetnikovi ettepanek jätta rahuldamata.

J. Adams teeb ettepaneku: kas kirjutada tema esialgses projektis maakondade loetelu sisse ja lisada loetelu ette "ajaloolised" või jätta loetelu välja, mis oleks tunduvalt lihtsam variant.

I. toimkonna 28. oktoobri otsusega maakondade loetelu välja jäetud. Otsust ei muudeta.

2.

Seega J. Adamsi ettepanek osaliselt arvestatud.

Ivar Raig teeb ettepaneku lisada üldsättele täiendav paragrahv järgmises sõnastuses: "Maa ja teised loodusvarad Eesti Vabariigi territooriumil kuuluvad Eesti rahvale.

Seadusandlus tagab maa ja teiste taastumatute loodusvarade kasutamise viisi, mis säilitaks nende väärtuse tulevastele põlvkondadele. (Tekst kooskõlas ÜRO konventsiooniga).

Hänni arvab, et sõnastust peaks parandamaja pakub omapoolset: "Maa ja teised Eesti Vabariigi territooriumil asuvad loodusvarad on Eesti rahvuslik rikkus.

Seadusandlus tagab nende kasutamise viisil, mis ei toimu tulevaste põlvkondade arvel".

Samas arvab Hänni, et see paragrahv tuleks paigutada 5. ja 6. paragrahvi vahele.

Sirendile päris ei meeldi Hänni pakutud redaktsioon.

H ä ä l e t a t a k s e, kas I. Raigi mõtted arvesse võtta. O t s u s t a t a k s e ühehäälselt Raigi pakutud põhimõtteid arvestada, kusjuures Hänni täpsustab redaktsiooni.

Paragrahv 3.

I. Hallaste teeb ettepaneku & 3 välja jätta.

H. Rebas pakub:

- a) kas & 3 redaktsioonis "EV jälgigu neutraalset ja blokkidevälist poliitikat" või
- b) & 3 välja jätta.

Meenutatakse, et täiskogu istungil samuti ettepanekuid selle paragrahvi väljajätmiseks.

Hänni: Praegu kaks lähedase tekstiga varianti. Sellisel moel pole õige hääletusele panna, seda enam et soovitakse tervikuna väljajätmist.

Kelam arvab, et peaks täiskogule esitama kaks varianti.

Hänni samal arvamusel.

Salumi arvates jääb ikkagi kolm varianti: praegune põhitekst, praegune alternatiiv ja teine alternatiiv väljajätmise kohta.

Hänni teeb ettepaneku põhitekstina panna praegune alternatiiv ja alternatiiviks "välja jätta".

Kelam toetab Hännit.

Salum pole nõus, sest praegune on Runneli tekst.

H ä ä l e t a t a k s e:

- 1) Kes on esialgse põhiteksti jätmise poolt? Poolt Salum;
- 2) kes selle poolt, et praegune alternatiiv muuta põhitekstiks? Poolt - Hänni, Sirendi, Runnel;
- 3) kes selle poolt, et üldse välja jätta? Poolt - Vooglaid ja Kelam.

O t s u s t a t a k s e :

- 1) & 3 praegune alternatiiv muuta põhitekstiks ja lisada alternatiiv: "välja jätta".
 - 2) selle otsusega rahuldatakse osaliselt J. Adamsi, I. Hallaste ja H. Rebase ettepanekud.
- Hänni lisab, et igal juhul on & 3 jäämine piirang meie

3.

vabariigile ja me peame leidma põhjenduse ajaloo ees, miks me praegu sellise otsuse teeme. Kaskme üldse saame nii kindlad olla, et meie riigi pinnal ei ole ega saa olema teise riigi sõjaväelast.

Paragrahv 5.

R. Taagepera teeb ettepaneku & 5 teine lõik välja jätta. Sama ettepanek varem Uluotsalt ja P. Kaselt.

Teise ja kolmanda lõigu väljajätmist soovivad Kask, Uluots, Hänni.

Ü. Aaskivi soovitab kodakondsuse temaatika anda üle II. toimkonnale ja need paragrahvist 5 välja jätta.

J. Adams soovitab kolmandasse lõiku lisada "...kui nad asuvad Eestisse tagasi".

Senise teksti jätmise poolt Salum, Kelam, Vooglaid. Hänni vastu.

O t s u s t a t a k s e:

Jätta & 5 tekst, kuid lisada kaks alternatiivi:

- 1) I. alternatiiv: "Paragrahvi 5 teine lõik välja jätta".
- 2) II. alternatiiv: "Paragrahvi 5 kolmas lõik välja jätta".

Adamsi projekti endine PARAGRAHV 5.

I. toimkond jättis välja, millega ühtlasi rahuldati P. Kase sellekohane ettepanek.

Adams soovitab selle uuesti sisse võtta, kuid teises redaktsioonis. Ühtlasi toob ta sisse poliitilise varjupaiga mõiste (Vt. ettepanekud eraldi lehel).

Hänni arvates vajavad Adamsi põhimõtete uuesti kaalumist. Eriti kaks esimest lõiku oleks otstarbekas siiski põhiseadusesse võtta. Samas peab ta õigeks nende ettepanekute edasiandmise 2. peatükki arutavale toimkonnale.

Hänni arvates ei ole poliitilise varjupaiga õiguse tunnistamine mitte ainult õigus vaid see toob kaasa ka kohustusi. Riik pole praegu selleks valmis.

Kelami arvates vajab ka see teema läbivaidlemist. Praegu pole aga selleks õige aeg.

O t s u s t a t a k s e:

Teha ettepanek II. toimkonnale kaaluda J. Adamsi poolt esitatud põhimõtetest kahe esimese lõigu sissevõtmist 2. peatüki algusse. Muus osas jätta Adamsi ettepanekud arvestamata.

S. Sovetnikov ja L. Sööt (Hainsalu) soovivad lisada tekstijärgmises sõnastuses. "Eesti vabariigi kodanikud on välisriikides Eesti Vabariigi kaitse all. Eesti Vabariik ei anna välisriikidele välja oma kodanikke, välja arvatud rahvusvahelistes lepingutes ettenähtud juhtudel".

Ettepanek jäetakse arvestamata.

Paragrahvid 7, 8 ja 9

soovivad välja jätta T. Kork, J. Adams ja K. Kama.

O t s u s t a t a k s e need paragrahvid jätta ja sellega jätta rahuldamata ettepanek.

Paragrahvist 36

jäetakse välja p. 2 lähtudes hääletustulemustest.

K. Kama teeb ettepaneku lisada p. 4 "kohalike".

Vooglaid ei pea seda otstarbekaks, sest muid omavalitsusi ju pole, ka mitte kutseomavalitsusi.

O t s u s t a t a k s e :

teha ettepanek VII. toimkonnale kaaluda sõna "kohalikud" väljajätmist.

Paragrahv 38

K. Kama teeb ettepaneku välja jätta p.1.

J. Adams leiab, et "vaimuhaige" liiga lai mõiste.

Ettepanekuid ei arvestata.

Paragrahv 39

K. Kama soovib lisada: "...kes on Eesti kaitseväes tegevteenistuses".

Sama seisukohta jagab Vooglaid.

Ettepaneku vastu - Hänni, Salum, Kelam.

O t s u s t a t a k s e lisada alternatiiv:

"Hääletamisest ei võta osa kodanikud, kes on Eesti kaitseväes tegevteenistuses".

Arutatakse paragrahvi 40, kuid jäetakse samas redaktsioonis.

Paragrahv 42

J. Adamsi ettepanek & 42 välja jätta (vt. eraldi lehel nr.8).

Hänni soovib endiselt 2. lõigu väljajätmist, tuletab aga meelde, et sõna "parteid" tuleb asendada sõnaga "erakonnad".

& 42 väljajätmist soovivad K. Kama ja T. Kork.

Kork arvab, et sellise sätte sissejätmisel tuleks vähemasti sõna "põhiseadusega" asendada sõnaga "seadusega". Sama arvab ka Kama.

Kork leiab, et võiks ka jääda 1. lause koos parandusega, kuid 2. lõik ikkagi välja.

O t s u s t a t a k s e :

lisada alternatiiv: "& 42 teine lõik välja jätta".

Ettepanekud arvestatud osaliselt.

Paragrahv 43

K. Kama pakub uue redaktsiooni: "Põhiseadusliku riigikorra vägivaldsele muutmisele omaalgatuslik vastuhakkamine on rahva põhiseaduslik õigus".

J. Adams soovitab veel kord kaaluda, kas & 43 sisse võtta.

T. Kork soovitab 2. lõigu välja jätta.

O t s u s t a t a k s e :

Paragrahv 43 sõnastada K. Kama redaktsioonis. Sellega osaliselt arvestatud J. Adamsi ja T. Korgi ettepanekuid.

5.

Preambula osas on ajaloo lühiülevaate väljajätmist nõudnud Ü. Aaskivi, K. Kama ja T. Kork. Samal seisukohal on L.Hänni.

O t s u s t a t a k s e:

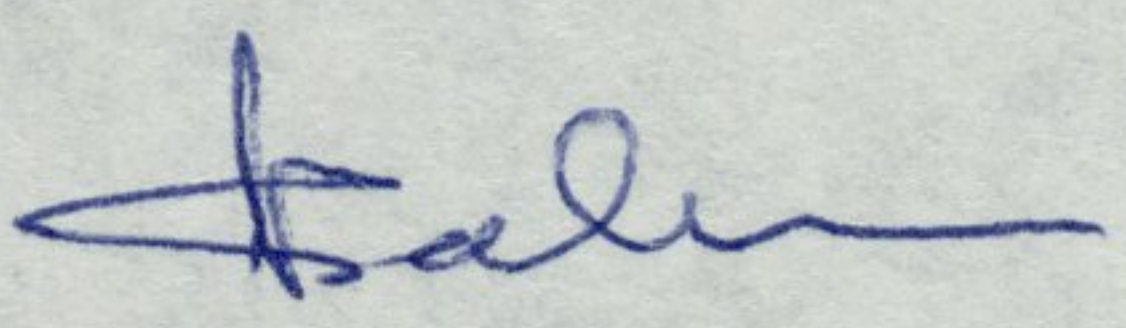
Esitada preambula teise lõigu tekst pärast sõnu "...ülemvõimu alt," kuni lõigu lõpuni alternatiivina sõnastuses "välja jätta".

Kama toetusettepanek Vahtre parandusel sisuliselt rahuldatud paragrahviga 11.

o t s u s t a t i:

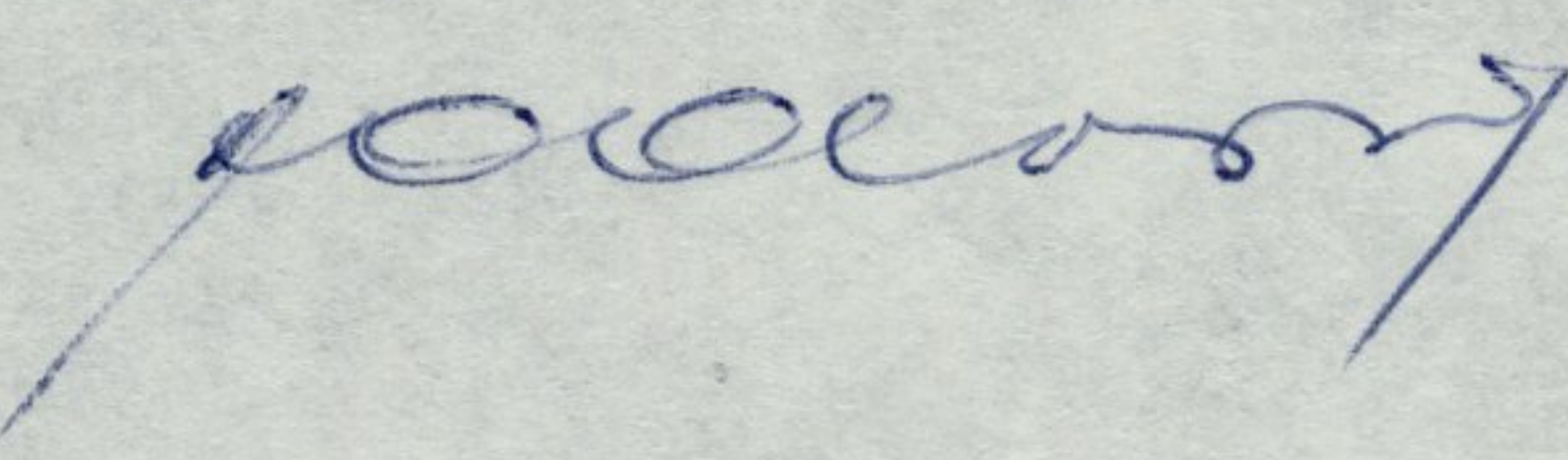
Sekretäril koostada parandatud tekst ja ülevaattetabel ettepanekute arvestamise või mitteamvestamise kohta ning esitada see PA juhatusele hiljemalt 6. novembriks 1991.a.

Juhatas

V. Salum

Protokollis

S. Tooming